

به نام خدا

عوامل دخیل در بزهکاری دانش آموزان

مولفان :

حامد محسنی فر

مریم مظاهری

سکینه گرمی جوزستانی

صلاح حیدری

زهرا علی گرمی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۳)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه : محسنی فر، حامد، ۱۳۷۰
عنوان و نام پدیدآور : عوامل دخیل در بزهکاری دانش آموزان/ مولفان حامد محسنی فر، مریم مظاهری،
سکینه کرمی جوزستانی، صلاح حیدری، زهرا علی کرمی.
مشخصات نشر : انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری : ۱۲۷ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۵۵۸-۰
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
موضوع : دانش آموزان - بزهکاری - عوامل
شناسه افزوده : مظاهری، مریم، ۱۳۶۵
شناسه افزوده : کرمی جوزستانی، سکینه، ۱۳۶۱
شناسه افزوده : حیدری، صلاح، ۱۳۷۱
شناسه افزوده : علی کرمی، زهرا، ۱۳۶۸
رده بندی کنگره : PN۲۱۶۰
رده بندی دیویی : ۸۰۹/۲۲۰
شماره کتابشناسی ملی : ۹۴۹۳۸۷۰
اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیبا

نام کتاب : عوامل دخیل در بزهکاری دانش آموزان
مولفان : حامد محسنی فر - مریم مظاهری - سکینه کرمی جوزستانی - صلاح حیدری - زهرا علی کرمی
ناشر : انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳
چاپ: زیر جلد
قیمت: ۱۲۷۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان :
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۵۵۸-۰
تلفن مرکز پخش : ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

فهرست

پیشگفتار.....	۷
فصل اول: تعاریف بزهکاری.....	۹
تعریف طفل بزهکار	۹
تاریخچه ی واکنش اجتماعی در مقابل اطفال و نوجوانان بزهکار:	۹
قوانین مربوط به بزهکاران صغیر در حیطه بین الملل	۱۰
آمار و ارقام مربوط به بزهکاری اطفال و نوجوانان	۱۰
عوامل موثر در بزهکاری اطفال و نوجوانان	۱۱
نقش خانواده:	۱۱
عوامل اجتماعی:	۱۲
عوامل اقتصادی:	۱۳
نقش دوستان و همسالان:	۱۳
عوامل روانشناختی:	۱۳
علت های دیگر بزهکاری:	۱۴
فصل دوم: ارتباط نیازهای عاطفی با بزهکاری.....	۱۷
خانواده و نیازهای عاطفی	۱۷
راهکارهای پیشگیری از اعتیاد در زمینه علل خانوادگی:	۲۰
علل اجتماعی	۲۱
راهکارهای پیشگیری از اعتیاد در زمینه عوامل اجتماعی	۲۴
پی نوشتها	۲۵
فصل سوم: دیدگاه کارشناسان از بزهکاری.....	۲۹

۳۱	نقش فاصله طبقاتی در این میان چیست؟
۳۵	چه عواملی در بزهکاری مؤثر است؟
۴۲	ویژگی های شخصیتی افراد بزهکار و کجرو
۵۳	نتیجه گیری
۵۵	پیشنهادها
۵۸	پی نوشتها
۶۱	فصل چهارم: بزهکاری در جوامع پیشرفته
۶۱	مبارزه علیه بزهکاری اطفال در اروپا
۶۶	مقررات آلمان
۶۷	مقررات انگلستان و ولز
۷۲	ایجاد محکومیت‌های جدید
۷۳	مسئول قلمداد کردن والدین
۷۴	همکاری تمامی نهادهای مرتبط
۷۴	مقررات بلژیک
۷۴	مقررات اسپانیا
۷۵	توسعه اقدامات نوین
۷۹	مقررات هلند
۸۴	اقدامات ویژه برای اقلیت‌های نژادی
۸۶	همکاری میان تمام نهادهای مرتبط
۸۶	مقررات سوئیس
۸۷	توسعه اقدامات جدید
۹۰	گسترش سیستم مجازات‌ها

۹۳ همکاری میان مقامات مدنی و مقامات کیفری
۹۷ فصل پنجم: نتیجه گیری و جمع بندی
۹۷ نقش خانواده در بزهکاری فرزندان
۹۸ نقش خانواده:
۱۰۰ تصویر یک زندگی
۱۰۲ مکانیسم های دفاعی
۱۱۱ علل و عوامل موثر در بزهکاری:
۱۱۲ نقش دوستان و همسالان:
۱۱۶ پیشگیری و بازداری اطفال و نوجوانان در مقابل بزهکاری:
۱۱۹ ریشه یابی بزهکاری اطفال و نوجوانان
۱۲۰ تعریف طفل بزهکار:
۱۲۱ آمار و ارقام مربوط به بزهکاری اطفال و نوجوانان:
۱۲۲ عوامل موثر در بزهکاری اطفال و نوجوانان:
۱۲۲ نقش خانواده:
۱۲۳ عوامل اجتماعی:
۱۲۳ عوامل اقتصادی:
۱۲۴ نقش دوستان و همسالان:
۱۲۴ عوامل روانشناختی:
۱۲۴ علت های دیگر بزهکاری:
۱۲۷ منابع:

پیشگفتار

بزهکاری در میان دانش‌آموزان یکی از موضوعات پیچیده و چندوجهی است که نیازمند بررسی دقیق و عمیق عوامل مؤثر بر آن می‌باشد. این پدیده نه تنها به رفتار فردی دانش‌آموزان بستگی دارد، بلکه تحت تأثیر عوامل اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و خانوادگی نیز قرار دارد. درک ریشه‌ها و عوامل بزهکاری می‌تواند به ما کمک کند تا راهکارهای مؤثری برای پیشگیری و کاهش این معضل ارائه دهیم. یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر بزهکاری، محیط خانوادگی است. خانواده به عنوان نخستین نهاد اجتماعی، نقش بسزایی در شکل‌گیری شخصیت و رفتارهای آینده فرزندان دارد. وجود مشکلاتی مانند طلاق والدین، سوءاستفاده‌های عاطفی یا جسمی، فقر اقتصادی و عدم توجه به نیازهای عاطفی فرزندان می‌تواند زمینه‌ساز بزهکاری باشد. همچنین، خانواده‌هایی که در آن‌ها ارتباطات مثبت و مؤثر برقرار نیست و والدین نتوانند نقش تربیتی خود را به خوبی ایفا کنند، ممکن است فرزندان‌شان بیشتر در معرض خطر بزهکاری قرار گیرند. علاوه بر خانواده، محیط مدرسه نیز تأثیر زیادی بر رفتار دانش‌آموزان دارد. مدارس باید فضایی امن و حمایتگر برای یادگیری فراهم کنند. اگر دانش‌آموزان در مدرسه با مشکلاتی مانند **bullying** یا تبعیض مواجه شوند، احتمال بروز رفتارهای بزهکارانه در آن‌ها افزایش می‌یابد. همچنین، روش‌های تدریس و تعامل معلمان با دانش‌آموزان می‌تواند تأثیرگذار باشد. معلمانی که به نیازهای عاطفی و آموزشی دانش‌آموزان توجه دارند، می‌توانند نقش مهمی در پیشگیری از بزهکاری ایفا کنند. عوامل اجتماعی نیز از دیگر جنبه‌های مهم در بررسی بزهکاری هستند. فشارهای اجتماعی، گروه‌های همسالان و هنجارهای فرهنگی می‌توانند بر رفتار دانش‌آموزان تأثیر بگذارند. دانش‌آموزانی که در گروه‌های همسالانی قرار دارند که رفتارهای منفی را تشویق می‌کنند، بیشتر مستعد بزهکاری خواهند بود. همچنین، رسانه‌ها و تبلیغات نیز می‌توانند الگوهای رفتاری خاصی را ترویج دهند که ممکن است بر روی جوانان تأثیر منفی بگذارد. عوامل اقتصادی نیز نمی‌توانند نادیده گرفته شوند. فقر و عدم دسترسی به منابع آموزشی مناسب می‌تواند موجب ایجاد حس ناامیدی و بی‌توجهی به تحصیل شود. این احساسات ممکن است فرد را به سمت رفتارهای بزهکارانه سوق دهد. همچنین، نداشتن فرصت‌های شغلی مناسب برای جوانان می‌تواند انگیزه‌ای برای ورود به دنیای بزهکاری ایجاد کند. عوامل روانشناختی نیز نقش مهمی در بزهکاری دارند. برخی از دانش‌آموزان ممکن است به دلیل مشکلات روانی یا اختلالات رفتاری، بیشتر مستعد بزهکاری باشند. شناخت این مشکلات و ارائه کمک‌های روانشناختی مناسب می‌تواند به کاهش رفتارهای بزهکارانه کمک کند. در نهایت، برای مقابله با بزهکاری در میان دانش‌آموزان نیازمند یک رویکرد جامع هستیم که شامل همکاری بین خانواده‌ها، مدارس، جامعه و نهادهای دولتی

باشد. برنامه‌های آموزشی برای والدین و معلمان در زمینه تربیت فرزندان و مدیریت رفتارها می‌تواند بسیار مؤثر باشد. همچنین، ایجاد برنامه‌های حمایتی برای دانش‌آموزانی که در معرض خطر هستند و فراهم کردن فرصت‌های آموزشی و شغلی مناسب می‌تواند به کاهش بزهکاری کمک کند. در مجموع، بررسی ریشه‌ها و عوامل بزهکاری در دنیای دانش‌آموزی نیازمند توجه به ابعاد مختلف زندگی فردی و اجتماعی آنهاست. تنها با شناخت دقیق این عوامل می‌توانیم اقداماتی مؤثر برای پیشگیری از این پدیده انجام دهیم و آینده‌ای بهتر برای نسل جوان رقم زنیم.

فصل اول:

تعاریف بزهکاری

تعریف طفل بزهکار

اصولا بزهکاری عبارت است از جرائم کم‌اهمیت و چون اطفال معمولاً مرتکب این نوع جرائم می‌شوند، در مورد اطفال استفاده از واژه بزهکاری بهتر از استفاده از واژه مجرمیت است. با یک تعریف ساده می‌توان گفت، طفل بزهکار فردی است که قبل از رسیدن به سن هیجده سالگی، مرتکب جرمی شود.

تاریخچه ی واکنش اجتماعی در مقابل اطفال و نوجوانان بزهکار:

اصلاح بزهکاری نوجوانان نخستین بار در انگلستان و در قرن نوزدهم (سال ۱۸۱۵ میلادی) مطرح شد. در آن دوران جرائم کودکان و نوجوانان افزایش یافته بود، از آن پس واژه ی بزهکاری اطفال در تمام کشورها متداول گردید. در آمریکا لایحه ی مربوط به تاسیس دادگاه اطفال در سال ۱۸۹۱ در شیکاگو به مجلس قانونگذاری ایلینویز تقدیم شد. این لایحه در سال ۱۸۹۹ به تصویب رسید و به صورت قانون درآمد. همزمان با تصویب این قانون دادگاه های اطفال ونور تشکیل گردید و این اولین دادگاهی بود که رسماً شروع به کار کرد. فکر تاسیس دادگاه های اطفال به سرعت در تمام ایالت ها پیدا شد و امروز در تمام ایالات آمریکا دادگاه اطفال وجود دارد.

همچنین در سال ۱۹۰۹ در شیکاگو سازمان بسیار مهم و ارزنده ای به نام مؤسسه ی پیسکوپاتیک جوانان تأسیس گردید که کار اصلی آن، تحقیق و بررسی در رفتار و سلوک نوجوانان و همکاری نزدیک با دادگاه اطفال شهرشیکاگو بود. در کشور ما تا قبل از تشکیل دادگاه های اطفال (مصوب سال ۱۳۳۸) مرجع قضایی واحد و صلاحیت داری برای رسیدگی به بزهکاری اطفال پیش بینی نشده بود. با تصویب این قانون دادگاه ویژه اطفال تشکیل شد. متأسفانه با تصویب قانون اصلاح برخی از مواد قانون آیین دادرسی کیفری مصوب سال ۱۳۶۱ و تشکیل دادگاه های کیفری ۱ و ۲، حسب رای وحدت رویه قضایی شماره ۶ - ۲۳ / ۲ / ۶۴، دادگاه ویژه اطفال از نظام قضایی حذف و رسیدگی به اتهامات اطفال و نوجوانان بر حسب نوع و شدت جرم ارتكابی در صلاحیت

دادگاه های کیفری ۱ و ۲ قرار گرفت. از نظر تاریخی بنظر می رسد که اقدامات مقابله ای با بزهکاری اطفال و نوجوانان و در عین حال ریشه یابی آن خیلی دیر انجام شده و این موضوع از جمله مسائلی است که نهایتا به یک یا دو قرن پیش بازمی گردد.

قوانین مربوط به بزهکاران صغیر در حیطة بین الملل

اسناد و قطعنامه های مختلفی از سوی سازمان ملل صادر شده است که بعضی از آن ها به مثابه قانون است و جنبه الزامی دارند و در مقابل برخی دیگر از این اسناد جنبه ارشادی داشته و فاقد جنبه الزام است. در مورد اسناد الزام آور ناظر بر اطفال بزهکار باید گفت که تنها معاهده حقوق کودک، از این جنبه الزام آوری برخوردار است. این معاهده از طریق مراقبت های اساسی آموزشی و بهداشتی، رسیدگی به حقوق کودکان را آغاز کرده و در عین حال از کودکان و نوجوانان در مقابل بهره کشی و سو استفاده های مختلف من جمله بهره کشی در زمینه کاری حمایت می کند.

در مورد اسناد ارشادی ناظر بر اطفال بزهکار در زمینه عدالت کیفری اطفال می توان به مجموعه قواعد حداقل سازمان ملل متحد درباره مدیریت و اعمال عدالت کیفری اطفال و همچنین قواعد ملل متحد راجع به حمایت از اطفال محروم شده از آزادی اشاره کرد.

آمار و ارقام مربوط به بزهکاری اطفال و نوجوانان

در کوششی برای شناخت سبب شناسی بزهکاری روز نبیوم (۱۹۸۹) دریافت که نوجوانانی که پیوند قومی با والدینشان دارند کمتر مستعد برای انجام بزهکاری هستند. فالانتری و همکاران (۱۹۹۹) گزارش داده اند که نوجوانان بدون والدین به ویژه در زمان ساعات بعد از مدرسه استعداد بیشتری برای دست زدن به اقدامات بزهکارانه دارند. فیشرراستون و همکاران (۱۹۹۳) عنوان کرده اند که در جوانان خانواده های والدینی سالم (زوج والدینی) مشکلات مدرسه کمتری نسبت به کودکان خانواده های تک والدینی گزارش می شود.

طبق گزارشی که یکی از حقوقدانان به نام گادلی برای سومین کنگره جرم شناسی تهیه کرده بود، نشان می داد که هفتاد درصد از کودکان و نوجوانان بزهکار، خانواده گسسته و در هم ریخته داشتند و آمار مشابه در کشور ایران بر روی اطفال کانون اصلاح و تربیت شهر تهران (۱۳۴۸ -

(۱۳۵۱) نشان داد که بین چهل تا پنجاه درصد این اطفال متعلق به خانواده های از هم گسیخته بوده اند .

همچنین در پژوهشی علمی دیگری که در بند اصلاح و تربیت اردبیل به انجام رسیده ، از لحاظ فراوانی بزهکاری نشان داده شده که بیشترین رقم بزهکاری را نوجوانان بین هیجده تا بیست سال مرتکب شده اند (۵۳/۸ درصد) . از لحاظ سطح تحصیلات نیز نتایج بدست آمده حاکی از اینست که دقیقا یک رابطه معکوس بین فراوانی بزه و تحصیلات این افراد بزهکار وجود دارد . در واقع هر چه سطح تحصیلات آن ها افزایش یافته، در مقابل فراوانی ارتکاب جرم در آن ها کاهش یافته است . در مورد رابطه تعداد خانوار افراد بزهکار در مقابل فراوانی بزه نیز باید گفت که در کل نوجوانان بزهکار با خانواده پر جمعیت ، بیشتر از نوجوانان بزهکار با خانواده کم جمعیت مرتکب اعمال ضد اجتماعی می شوند . از اطلاعاتی که این پژوهش بدست آمده ، به خوبی نمایان است که خانواده بزهکاران دچار نوعی اختلال و اشکال به صورت مختلفی همچون ازدواج مجدد ، اعتیاد و ... می باشند .

عوامل موثر در بزهکاری اطفال و نوجوانان

عوامل گوناگونی در بروز بزهکاری مؤثر است و تنها نمی توان علت خاص و واحدی را برای آن در نظر گرفت. عوامل مختلفی نظیر عوامل اجتماعی، اقتصادی، فیزیولوژیکی و ... در کنار هم باعث می شوند که بزهکاری در نوجوانان و اطفال به منصفی ظهور برسد.

نقش خانواده:

محیط خانواده اولین محیطی است که فرد در آن رشد می کند و هنجارها را می آموزد . علی رغم اینکه بسیاری از عوامل در وقوع بزهکاری اطفال و نوجوانان دخیل اند اما در گام نخست این خانواده ها هستند که نقش تعیین کننده ای در سرنوشت اطفال دارند. چنانکه با تربیت درست می توانند کودک را به راه صحیح هدایت کنند و یا شرایط و محیط را برای تحقق بزهکاری توسط اطفال مهیا سازند. معمولا والدین اطفال یا نوجوانان بزهکار از نظر رفتاری یا بسیار خشن و سخت گیر هستند و یا نسبت به فرزند خود بسیار بی توجه و سهل انگار هستند . غالبا والدین این دسته از اطفال و نوجوانان در ارتباط برقرار کردن با فرزند خود دچار اشکال هستند و نمی توانند به درستی به تکالیف خود نسبت به فرزندشان عمل کنند .

دانشمندان با پژوهش های اجتماعی، وضع نابسامان محیط خانوادگی را در بروز جرائم تایید کرده اند و اذعان داشته اند که وضع خانوادگی شخص رابطه ی مستقیم با بروز حالت خطرناک و بزهکاری وی دارد. از نظر تحصیلات و مسائل فرهنگی، فرزندان خانواده های سطح پایین و متوسط به مراتب بیشتر از فرزندان خانواده های روشنفکر و سطح بالای جامعه در معرض ارتکاب جرائم مختلف هستند. بنابراین نباید سیاست جنائی خاص بزهکاران صغیر و نوجوان را از سیاست حمایت خانواده جدا دانست. به عبارت دیگر حمایت درست از نهاد مقدس خانواده و نظارت اساسی و کارشناسانه بر آن سبب کاهش جرائم خاص صغار و نوجوانان خواهد شد.

به نظر روانشناسان اگر شخصی در محیط خانواده از نظر رفع نیاز های اساسی جسمی و روانی مانند نیاز های عاطفی ارضا نشود، به احتمال فراوان در آینده ای نه چندان دور به طرق مختلف به اعمال ضد اجتماعی دست زند. عدم وجود محبت، ارتباطات صمیمی، تفاهم متقابل و در عین حال وجود تشنج در خانواده، ازهم گسیختگی خانواده، طلاق، فوت والدین و... از جمله عواملی هستند که در وقوع بزه توسط نوجوانان و اطفال موثر است.

همچنین نحوه تنبیه والدین در مقابل سرپیچی های کودک و شلوغ کاری های وی نیز طبق بند ۱ ماده ۵۹ قانون مجازات اسلامی و همچنین تبصره ۲ ماده ۴۹ باید همراه با دو شرط باشد. اولاً تادیب اطفال باید در حد متعارف باشد و ثانیاً این تنبیه باید ضرورت داشته باشد. در واقع این دو ماده به نوعی جنبه پیش گیری از بزهکاری اطفال و نوجوانان دارند. متأسفانه در قوانین موضوعه ما مبنا و معیاری برای ضرورت تنبیه اطفال آورده نشده است و به نظر می رسد که این مساله توسط عرف جامعه تعیین می شود. بسیاری از فقیهان در مورد حد و میزانی که تنبیه ضرورت پیدا می کند، نظرات گوناگونی داده اند که خود جای بحث دارد و در این مجال نمی گنجد.

عوامل اجتماعی:

جامعه ای که از یک ثبات و پایداری اجتماعی برخوردار نیست و دائماً دچار هرج و مرج و بی نظمی از قبیل جنگ، شورش، اختلافات طبقاتی، آلودگی هوا، وضع بد سکونت، جمعیت بالا و... باشد، قطعاً شرایط و بستر مساعدی را برای ارتکاب بزه فراهم می کند و بالعکس جامعه ای که از یک ثبات و نظم اجتماعی واقعی برخوردار است، می تواند به مرور زمان ریشه های بزهکاری و عوامل آن را در خود بخشکاند.

عوامل اقتصادی:

فقر از عوامل اصلی ایجاد بزهکاری است. کمبود امکانات نظیر امکانات بهداشتی، خوراک، پوشاک و مسکن باعث می شود نیازهای اشخاص بر طرف نشده و موجب تحریک و ترغیب آن ها به ارتکاب بزه های مختلفی می شوند. در چنین شرایطی برخی از والدین از کودکان خود برای ارتکاب جرائمی همچون سرقت استفاده می کنند و یا با وادار کردن فرزندانشان به تکدی گری آن ها را وسیله ای برای امرار معاش قرار می دهند.

نقش دوستان و همسالان:

از دیگر عوامل موثر در بزهکاری اطفال، دوستی با افراد فاسد و بی بند و بار است. نوجوان اغلب رفتار خود را با الگوهای رفتاری دیگر دوستانش همانندسازی می کند و به شدت از آنان تأثیر می پذیرد. نوجوانی که از خانواده طرد می شود برای جبران کمبودهای عاطفی و روانی اش، برای کسب حمایت و تایید به دوستان هم سن و سال خود روی می آورد. وی به دنبال افرادی می گردد که مانند خودش هستند. از این رو احتمال دارد با تحریک و تشویق دوستان ناباب خود دست به اعمال ضد اجتماعی و خلاف بزند.

عوامل روانشناختی:

روانشناسان عوامل گوناگونی را برای بزهکاری اطفال احصا کرده اند. بزهکاری با صفات روانشناختی مختلف و متنوعی همراه است که برخی از آنها عبارتند از هوش کمتر از متوسط، خلق و خوی پرخاشگرانه و روانشناسان ثابت کرده اند که بزهکاران نسبت به دیگر افراد به مراتب از عزت نفس پایین تری برخوردار بوده اند.

اگر به گذشته ی اطفال و نوجوانان بزهکار توجه داشته باشیم، خواهیم دید که اکثر قریب به اتفاق آن ها، به نحوی از انحاء مورد آزار و اذیت قرار گرفته اند. در مباحث روانشناختی، این نظریه در بین قشری از روانشناسان وجود دارد که اگر کودکی که مورد آزار و اذیت قرار گرفته، فردی برون گرا باشد، در آینده خود به طرق مختلفی در مقام انتقام برخواهد آمد. همچنین میزان آزار و اذیت و مدت زمان این آزار و اذیت از عوامل موثر ارتکاب بزه در اطفال و نوجوانان است که این عوامل تحت عنوان کودک آزاری بحث مفصل و جداگانه ای را می طلبد که در این مجال نمی گنجد و به توضیح مختصر در مورد آن بسنده کردیم.

علت های دیگر بزهکاری:

از عواملی که سبب افزایش بزهکاری اطفال و نوجوانان می شود ، می توان به مهاجرت از روستا به شهر و مشکلات مربوط به حاشیه نشینی اشاره کرد .

بعضی از جرم شناسان معتقدند که امروزه مهاجرت های داخلی و همینطور بین المللی ، یکی از دلایل عمده ی افزایش نرخ بزهکاری مخصوصا در میان نسل اول مهاجران است.

همچنین پیشرفت و گسترش وسائل ارتباط جمعی می تواند از دیگر عوامل بزهکاری باشد . بدین صورت که پخش فیلم های رزمی و جنگی ، نشان دادن روش های سرقت و ... هر کدام به نوعی می تواند تاثیراتی منفی بر کودکان بگذارد و در عین حال موجب سوق دادن آن ها به ارتکاب بزه های گوناگون گردد .

همانطور که در عالم واقع می توان گفت ، عامل مستقیم و مباشر اصلی این نوع جرائم خود طفل یا نوجوان است و عنصر مادی جرم توسط وی واقع می گردد . در عین حال درعالم مجازی می توان گفت عوامل دیگری نیز مانند عدم ثبات اجتماعی ، فقر، خانواده ی از هم گسیخته و ... به عنوان معاونان جرم در وقوع اینگونه بزه ها موثر هستند و به طور غیرمستقیم و به وسیله ی تحریک و ترغیب اطفال یا نوجوانان تاثیر خود را بر عمل آن ها می گذارند .

در مورد اطفالی که مرتکب جرائم گوناگون می شوند ، باید به این نکته مهم توجه داشت که دلیل شرایط سنی حساس و ویژه این قشر از افراد جامعه ، نباید عناوینی همچون مجرم یا بزهکار بالفطره را در مورد آن ها به کار برد . در واقع برچسب زنی و به کار بردن این عناوین از لحاظ روحی و شخصیتی می تواند تاثیرات زیانباری بر اطفال داشته باشد .

متأسفانه طبق مطالعاتی که در مورد اطفال بزهکار انجام شده ، این موضوع مشخص شده که برچسب زنی زیر عنوان مجرم یا نقص کننده قانون به مراتب از سوی خانواده ها بیشتر از نهادهای کیفری انجام می گیرد!

به هر حال شایسته است برای ریشه کن شدن مساله بزهکاری اطفال و نوجوانان و پیشگیری از وقوع اینگونه جرائم در آینده و در نهایت رسیدن به جامعه ای مطلوب که نظم و امنیت نسبی و در عین حال عدالت اجتماعی بر آن حاکم باشد ، در اتخاذ روش متناسب با وضعیت کودکان و

نوجوانان تلاش شود. زیرا ممکن است برخورد نسنجیده و غیر کارشناسانه، نتیجه معکوس به بار دهد و موجب تشدید وضعیت انحرافی و بزهکاری این قشر از افراد جامعه گردد.

پی نوشت:

۱ - نجفی توانا(دکتر علی)، نا به هنجاری و بزهکاری اطفال و نوجوانان، انتشارات راه و تربیت وابسته به مرکز آموزشی و پژوهشی سازمان زندان ها، چاپ اول، سال ۱۳۸۲

۲ - عباچی (مریم): حقوق کیفری اطفال، انتشارات مجد، چاپ اول، سال ۱۳۸۰

۳ - پیراسته (بهرام)، روزنامه همشهری، شماره ۳۹۵۹، مورخ ۲۴ / ۱ / ۱۳۸۵

۴ - غفاری (مریم)، نقش مدرسه در تکوین شخصیت، روزنامه همشهری مورخ ۲۱ / ۹ / ۱۳۸۴
www.linkestan.com

۵ - جوادی(سید محمد حسین)، محیط خانواده و بزهکاری، روزنامه حمایت مورخ ۲۷ / ۲ / ۱۳۸۳

۶ - شناخت ویژگی های اطفال بزهکار، انتشارات مرکز پژوهشی سازمان زندان ها

۷ - خامی زاده (رقیه)، نگاهی اجمالی به بزهکاری اطفال و نوجوانان، سایت دادستانی کل کشور
www.dadsetani.ir

۸ - سربازی (ناصر)، نقش خانواده در بزهکاری کودکان و نوجوانان، سایت وکالت

www.vekalat.org

مهمترین هدف و محور اصلی مباحث مقاله حاضر علل گرایش به اعتیاد می باشد، که می توان در سه حیطه فردی، اجتماعی و خانوادگی به آن ها پرداخت.

الف. کمبود محبت در خانواده: بسیاری از صاحب نظران در مسئله بزهکاری، کمبود محبت و ضعف عاطفی را ریشه اصلی جرم و انحراف دانسته اند. تحقیقی از غرب درباره بزهکاران نشان داده است که ۹۱ درصد مجرمان در ارتباط با جرم به نحوی دچار مشکل عاطفی بوده اند.